

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่สังคมปรารถนา เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือ เทคโนโลยีใหม่ ๆ

การศึกษายาบาลเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตยาบาลที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติกรยาบาลทุกระดับ เพื่อสนองความต้องการด้านบริการยาบาลในสังคมไทยซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้ และมีการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ (สาธารณสุข, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2537) ซึ่งในปัจจุบันจะพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นอันมากทั้งทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บุคคลต้องชวนชวยหาความรู้เพิ่มขึ้นเพื่อความอยู่รอดและการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน (สมคิด อิศระวัฒน์, 2532) เช่นเดียวกับในสังคมการบริการสุขภาพก็มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านวิทยาการ เทคโนโลยี และระบบข้อมูล ทำให้ระบบการบริการสุขภาพมีความซับซ้อนอย่างรวดเร็ว ลักษณะเช่นนี้ทำให้สถานการศึกษายาบาลจะต้องตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าเหล่านี้อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการศึกษายาบาล (ทองสุข คำธนะ, 2538) ดังนั้นการจัดการศึกษายาบาลในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนมาเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้ตื่นตัวที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ แม้จะจบการศึกษาแล้วผู้เรียนก็สามารถที่จะแสวงหาความรู้ต่อไปได้ นั่นคือจะต้องเป็นผู้ที่ศึกษาเรียนรู้อยู่เสมออย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อเป็นการก้าวให้ทันกับวิทยาการต่าง ๆ และสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ในการผลิตบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้เช่นนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น Hegge (1988) ได้อ้างคำกล่าวของคูเปอร์ว่าจะ ต้องเป็นการทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วย ตนเองของนักศึกษาก็คือความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สุนทร สุนันท์ชัย, 2532) โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษายาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์จำเป็นต้องมี ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุผลประการแรกคือ นักศึกษาจัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ตอนต้น (สวัจน์ วัฒนวงศ์, 2533) ซึ่งโดยธรรมชาติและจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แล้ว ผู้ใหญ่จะมีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถชี้นำตนเองได้ดี ประการที่ 2 นักศึกษาที่ สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ จะต้องทำหน้าที่ในการให้บริการพยาบาล โดยอาศัยทักษะวิชาชีพชั้นสูง ริเริ่มปรับปรุง แก้ไขในการบริการและการบริหารจัดการทาง การพยาบาล ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้ความคิด สร้างสรรค์

ในเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ Guglielmino (1977 อ้างถึง ใน สุกมาส ทองใส, 2535) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ การเปิดโอกาสการเรียนรู้ อุตมโนทัศน์ในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ มีความรับ ฝิตชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความรักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตใน แง่ดี และสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

ดังนั้นความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาล จึงเป็นสิ่งที่มีนัย การศึกษายาบาลทั้งหลายเห็นความสำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้มีในตัวนักศึกษายาบาล และ อาจกล่าวได้ว่าถ้านักศึกษายาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะช่วยเสริมสร้าง ความคิดความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่นักศึกษา ซึ่งเป็น เป้าหมายของการศึกษายาบาล (Thompson, 1993) เพราะลักษณะดังกล่าวจะทำให้ นักศึกษากระตือรือร้นต่อการเรียนหรือแม้จะจบการศึกษาไปแล้วก็จะยังชวนช่วยหาความรู้ ใหม่ๆ ๆ นับว่าเป็นคุณสมบัติของพยาบาลที่เป็นที่ต้องการในการพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าเป็น อย่างยิ่ง

จากการศึกษาของสุนีย์ ละกำป็น (2530) พบว่าเมื่อนักศึกษายาบาลเริ่มเข้าสู่ การเรียนในชั้นปีที่ 1 มักจะประสบปัญหาในการเรียน เนื่องจากเมื่อเข้าศึกษาในสถาบันการ

ศึกษายาบาลซึ่งเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่แปลกใหม่หลายประการ ได้แก่ จากระบบการเรียนที่มีอาจารย์ประจำชั้นคอยดูแล ใกล้ชิดมาสู่การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างค่อนข้างอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนของนักศึกษายาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ในแต่ละระดับชั้นปีมีสภาพการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 วิชาส่วนใหญ่เป็นวิชาชีพมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งการจัดเช่นนี้มีผลให้นักศึกษายาบาลในแต่ละชั้นปีมีขอบเขตความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละชั้นปี ซึ่งอันจะส่งผลให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ McCarthy (1988) ที่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่สูงมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ต่ำกว่า

Koerner (1980 อ้างถึงใน อัจฉรา เดชชุน, 2535) กล่าวว่า ผู้ที่ได้คะแนนดีหรือเต็มเฉลี่ยสูงจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Perkey (1970) ที่ว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความรู้สึกในทางบวกกับความพร้อมของตนเอง และรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง ดังที่ ยูวดี วัฒนานนท์ (2522) พบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความพร้อมในการเรียนรู้นานกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาหรือเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า และการที่คนเราจะประสบความสำเร็จในการเรียนสิ่งใดๆ ก็ตาม ถวิล ธาราโกชน์ (2524) กล่าวว่า ทักษะดีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จากรายงานการวิจัยเรื่องการลาออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคืนของนักศึกษายาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ลาออกมีอัตราเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากปี 2530 เป็นต้นมา โดยเฉพาะนักศึกษายาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ สาเหตุสำคัญของการลาออกเนื่องมาจาก ทักษะไม่ดีต่อวิชาชีพ เนื่องจากไม่ชอบลักษณะงานการพยาบาล การอยู่เวรและเห็นเป็นอาชีพที่ต้อย (กุลยา ตันติผลาชีวะ และคณะ, 2536) สรุปได้ว่า ทักษะดีที่ไม่ดีต่อวิชาชีพ เป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้นักศึกษายาบาลไม่ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาการพยาบาล ผู้สอนควรจะได้มีการเสริมสร้าง

ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพราะถ้าผู้สอนสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลให้กับนักศึกษาพยาบาลได้ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ นักศึกษาพยาบาล ชอบเรียนวิชาการพยาบาลตั้งใจเรียน เกิดความอยากรู้อยากเห็น พยายามค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพ มีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การที่นักศึกษาพยาบาลได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะส่งผลไปยังการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณสมบัติตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสภาพแวดล้อมนั้นมีผลต่อพฤติกรรม บุคคลสามารถปรับพฤติกรรมและสร้างพฤติกรรมใหม่ตามสภาพแวดล้อม (Bandura, 1978) ถ้าวิทยาลัยต้องการที่จะพัฒนา นักศึกษาให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ วิทยาลัยจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการคือ ความเป็นศิษย์ (วิจิตร ลินลิริ, 2534) สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ เพื่อน และสิ่งแวดลอมทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้

หลักสูตร เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา หลักสูตรเปรียบเทียบกับเสมือนเครื่องชี้นำแนวทางการจัดการศึกษา (ชมพันธ์ กฤษร ฌ อยุธยา, 2530) เป็นตัวกำหนดลักษณะของผลผลิตทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีย่อมสามารถสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของนักการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้วย (ลีปพนธ์ เกตุทัต และคนอื่น ๆ , 2522) เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งการที่บุคคลจะมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น จำเป็นที่บุคคลจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เป็นผู้ที่ชวนช่วยศึกษาหาความรู้ไปตลอดชีวิต นั่นคือบุคคลต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สมคิด อิศระวัฒน์, 2531) ดังนั้นหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ในปัจจุบันจึงต้องส่งเสริมและเอื้อให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อาจารย์ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าผู้สอนมีอิทธิพลและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม และความเชื่อของนักศึกษาอย่างชัดเจน (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์,

2524) และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะประสบผลสัมฤทธิ์เพียงใดนั้น Bloom (1976) กล่าวว่าตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน คือสิ่งแวดล้อมจากการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ Heigerken (1965) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพว่าอาจารย์ควรมีบทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด และเสริมสร้างแรงจูงใจ โดยให้นักศึกษาได้รู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง จึงนับว่าสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสัมพันธภาพที่ดีจะนำไปสู่บรรยากาศ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การก้าวไปสู่ความมีวุฒิภาวะ และนำไปสู่เป้าหมายสำคัญในการเรียน (Pugh, 1976 อ้างถึงใน จรัสศรี เอี่ยมละออ, 2534)

เพื่อน เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ คุณธรรม และผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา นอกจากนั้นกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพล ทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นและมีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขาอยู่ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) เราจะเห็นว่ามนุษย์เราไม่สามารถอยู่โดยลำพังเพียงผู้เดียวได้ จำเป็นต้องมีเพื่อน (อรทัย ผลเนื่องมา, 2530) Garbarino (1985) กล่าวว่า เพื่อนเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการปรับตัวเมื่อเข้ามาศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ถ้านักศึกษาคบเพื่อนดีก็จะประสบความสำเร็จในการศึกษา แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็จะถูกชักจูงไปในทางที่เสียหายได้ และจากผลการวิจัยของ พรพรรณา ธรรมวิรัช (2528) พบว่าเมื่อนักศึกษามีปัญหาด้านวิชาการบุคคลที่นักศึกษาไปขอคำปรึกษา แนะนำมากที่สุดคือ เพื่อนนักศึกษาด้วยกัน นอกจากนั้น Mackay (1980 อ้างถึงใน วรณวดี เนียมสกุล, 2538) พบว่า กลุ่มเพื่อนจะมีประโยชน์ต่อนักศึกษาพยาบาลอย่างมากในการให้คำปรึกษา นักศึกษาจะรับฟังคำแนะนำและรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อนมากกว่า ทั้งนี้เพราะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษานั้นจะมีการยอมรับกันเองได้มากกว่า เพราะจะรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน และมีส่วนในปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนกลุ่มเพื่อนยังช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนาในเรื่องของการรู้จักตัวเอง ช่วยในการหาวิธีแก้ปัญหา และส่งเสริมทักษะการตัดสินใจ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจุบันพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีเทคโนโลยีทางการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียน ได้อย่างสนุกสนาน มีความเข้าใจสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

เป็รื่อง กุญท์ (2521) กล่าวว่า การเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ เช่น ระบบบริการห้องสมุด ไลด์ทัศน์ศึกษา ศูนย์เอกสาร ศูนย์หนังสือ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยจูงใจให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียน ทั้งยังทำให้ผู้เรียนจดจำได้นาน สอดคล้องกับคำกล่าวของ Davies (1981) ที่ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ความพอเหมาะของแสงเสียง และอุณหภูมิ

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษาวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาล ในวิทยาลัยยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข" เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษายาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นให้มีผู้ทำวิจัยด้านนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาลในวิทยาลัยยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์เพื่อน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาลในวิทยาลัยยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
3. ศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาลในวิทยาลัยยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย

ความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นคุณสมบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้สอนทุกคน เพราะความร่วมมือดังกล่าวเป็นลักษณะของบุคคลที่ตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ชอบค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติเป็นผู้นำ นักคิด นักวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนมีการเรียนรู้ตลอดเวลา Thompson (1993) กล่าวว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ไม่อยู่นิ่ง ศาสตร์และองค์ความรู้ทางการพยาบาลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากความเจริญที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ และทันสมัยเพิ่มขึ้น เป้าหมายทางการศึกษาพยาบาลอย่างหนึ่ง จึงมุ่งหวังที่จะเตรียมให้นักศึกษาพยาบาลมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันการศึกษานพยาบาลก็คือ จะต้องพยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อม ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยพบว่า ผู้เรียนจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากน้อยเพียงใดนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ระดับชั้นปี เมื่อนักศึกษาเรียนอยู่ชั้นปีสูงขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้นก็ย่อมที่จะปรับตัวเรียนรู้และแสวงหาวิธีปฏิบัติเพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกรับมือและพึงพอใจ (จินตนา ยูนิพันธ์, 2534) สอดคล้องกับผลการศึกษาของประนอม แสงจันทร์ (2529) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจในการศึกษาวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาชั้นปีรองลงมา ดังที่สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526) กล่าวว่า นักศึกษาจะมีความพร้อมในการเรียนรู้และกลายเป็นบุคคลที่ใฝ่หาความรู้ไปตลอดชีวิตได้นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคลนั้น สมคิด อิศระวัฒน์ (2531) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนคนใดประสบความสำเร็จกับการเรียน นั่นคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี จะเป็นการช่วย

ให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ใฝ่หาความรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ Box (1983) ได้ทำการวิจัยพบว่า คะแนนรวมของเกรตเจ็ลี่ยสะสม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในระดับหนึ่ง Combs and Snygg (1959 อ้างถึงใน สมพร สุกัญย์, 2530) กล่าวว่า คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความพร้อมนั้นมีใช้เกิดจากความล้มเหลว แต่เกิดจากความสำเร็จ ความสำเร็จจะช่วยให้บุคคลมีอัธมโนทัศน์ที่ดี มีแรงจูงใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทัศนคติต่อวิชาชีพ ทัศนคติเป็นเรื่องสำคัญต่อสถาบันการศึกษาและวิชาชีพ เพราะทัศนคติจะมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคล (รุ่งทิพา จักรกร, 2527) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ จะมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเล่าเรียน และสนใจที่จะพัฒนาการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ (พัลลวดี เสรินทวัฒน์ และจรรยาวัตร คมพยัคฆ์, 2531) ดังที่ Bloom (1976) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความสนใจ และกระตือรือร้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานข้อ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย

หลักสูตร ปัจจัยหลักอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร ซึ่งเปรียบเสมือนตัวกำหนดกระบวนการและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต สุมิตร คุณานุกร (2523) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทัศนคติที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527) ที่ว่าหลักสูตรที่ดีนั้นควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นเมื่อพิจารณาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ จากปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งกำหนดไว้ว่า การเตรียมพยาบาล เพื่อให้สามารถบริการพยาบาลได้ในทุกระดับของบริการสุขภาพ และในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้านั้น บรรยากาศ

ของการเรียนการสอนต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ การรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้า การตัดสินใจที่รอบคอบและถูกต้อง ทักษะการเป็นผู้นำ และความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเองและวิชาชีพ (สาธารณสุข, กระทบวง. สำนักงานปลัดกระทรวง. สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2537) ซึ่งการที่พยาบาลจะมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นได้นั้น นักศึกษาพยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่มีวิธีการเรียนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังคำกล่าวของ สุรกุล เจนอบรม (2532) ที่ว่า การที่ผู้เรียนจะมีจิตใจของการใฝ่รู้ไปตลอดชีวิตและมีทักษะของการคิดเป็นได้ นั้น ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้น เราจะเห็นว่าหลักสูตรจะเป็นสื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำผู้เรียน ไปสู่จุดหมายปลายทาง (สังต์ อุทรานันท์, 2527) หากหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติเช่นใด ผู้เรียนก็จะต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างมาก

อาจารย์ ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดคุณภาพของบัณฑิต (วรรณวิไล ชุ่มภิรมย์ และศรีพรรณ กันธวัง, 2535) การที่ผู้เรียนจะมีลักษณะของการใฝ่รู้ และชวนชวนหาความรู้ไปตลอดชีวิตได้นั้น ผู้สอนก็ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะของการใฝ่รู้ อยู่ในตนเอง มีลักษณะของนักคิด นักสงสัย นักค้นคว้า และต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดตามสงสัยตาม และค้นคว้าตาม สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมคิด อิศระวัฒน์ (2532) ที่ว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยเฉพาะครูซึ่งจะต้องมีบทบาทเป็น "พี่เลี้ยง" หรือผู้อำนวยความสะดวกในการฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เพื่อน นักศึกษากับเพื่อนเป็นของคู่กัน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ (นัยนา อ่างสันติกุล, 2522) เพราะถ้า นักศึกษาได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะขยัน กระตือรือร้นในการเรียน ชอบการศึกษา ค้นคว้า เขาก็จะมีพฤติกรรมไปตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนั้นๆ นอกจากนั้นกลุ่มเพื่อนที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือกัน ผู้เรียนก็จะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย (จินตนา ยูนิพันธ์, 2527) สอดคล้องกับคำกล่าวของ Garbarino (1985) ที่ว่าเพื่อนมีอิทธิพลกับนักศึกษาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ถ้านักศึกษาคบเพื่อนดีก็จะ ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวว่

เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และพฤติกรรมของนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อนักศึกษามีปัญหาในการเรียนก็จะปรึกษาเพื่อนๆ มากที่สุด (ทวี ทองสว่าง, 2524 อ้างถึงใน อัจฉราพรรณ นารทพจนานนท์, 2536) ดังนั้นเราจะเห็นว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมาก และเป็นประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีจะมีผลต่อความมั่นใจในการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุปรีชา ธีรฤโต (2524) ที่ว่าสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ และเป็นที่พักปะสังสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับเพื่อน ดังที่ Knowles (1975) กล่าวว่า การที่จะสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ ของสถานที่เรียนจะต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นั่นคือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพจะต้องมีความพร้อมเพียงพอ ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างอิสระ เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานข้อ 2 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ เพื่อน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาล

จากแนวเหตุผลของการตั้งสมมติฐานที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการพยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาลว่า

สมมติฐานข้อ 3 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ เพื่อน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษายาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษายาบาลที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มี
นักศึกษาครบทุกชั้นปี

2. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทัศนคติต่อวิชาชีพ

2.2 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ประกอบด้วย หลักสูตร อาจารย์ เพื่อน
และสิ่งแวดลอมทางกายภาพ

3. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนักศึกษา พยาบาล

4. การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครอบคลุมองค์ประกอบ
รวม 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสการเรียนรู้ อึดทนในทัศนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มี
ประสิทธิภาพ การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
มีความรักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี และสามารถใช้ทักษะการ
ศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษพยาบาล หมายถึง การ
ที่นักศึกษพยาบาลแสดงถึงคุณสมบัติตามองค์ประกอบของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
รวม 8 ด้าน คือ

1.1 การเปิดโอกาสการเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities) คือ การที่นักศึกษาแสดงถึงการเรียนรู้อยู่เสมอตลอดชีวิต ไม่เคย
เบื่อหน่ายการเรียน แม้จะยากเย็นเพียงใดก็ตาม ต้องการเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละวัน
ให้มากขึ้น เพราะมีหลายสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และรู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้เพิ่มในสิ่งใดอีก
มีความสนุกสนานในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ชอบสถานการณ์การเรียนที่
มีการท้าทาย ยิ่งเรียนรู้มากยิ่งรู้สึกว่าการเรียนน่าตื่นเต้น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนของตน
เชื่อว่าไม่มีวันที่จะแก่เกินไปที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ถือว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการ
ดำรงชีวิต

1.2 อัตมโนทัศน์ในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self Concept as an Effective Learner) คือ การที่นักศึกษาแสดงถึงความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมาก และสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ แสดงถึงความรับผิดชอบการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้นเมื่อตนเองต้องการเรียนรู้สิ่งใดก็ตามจะหาทางเรียนรู้ให้ได้ โดยรู้จักเลือกวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อจะได้เป็นคนมีคุณภาพ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงมีความชื่นชมบุคคลที่ไม่เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และมองว่าบุคคลนั้นมีความเป็นผู้นำ การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกสนาน ชอบค้นหาคำตอบของข้อคำถาม

1.3 การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ (Initiative and Independence in Learning) คือการที่นักศึกษาแสดงถึงความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดี สามารถคิดค้นวิธีการเรียนรู้ได้หลายแบบ สำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ และมีวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้ดี มีทักษะการฟัง การอ่าน การเขียนการจำและเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สำคัญ คือมีความสามารถในการคิดค้นวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ มักจะเป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้จึงทำให้ปีหนึ่ง ๆ สามารถเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ ได้มากมาย

1.4 มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) คือ การที่นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าตนเองเรียนรู้ได้ดีเพียงใด มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ รักความก้าวหน้า ใฝ่สร้างอนาคต มักให้ความสำคัญในการเรียนรู้เป็นอันดับแรก

1.5 มีความรักในการเรียน (Love of learning) คือ การที่นักศึกษาชอบการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหา ให้ความสำคัญต่อห้องสมุดว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งหนึ่งถ้าตัดสินใจจะเรียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดสามารถหาเวลาเรียนได้เสมอ ไม่ว่าจะมีการกีย่งยากเพียงใดก็ตาม เพราะมีความสนใจในการเรียนรู้เป็นพิเศษ ชอบศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

1.6 มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) คือ การที่นักศึกษารู้จักตนเองดีว่าต้องการเรียนอะไร ในการเรียนไม่จำเป็นต้องให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เข้าใจบทบาทของตนเองได้ดีว่าตนเป็นใคร ชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ ชอบสำรวจปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ความคิดหลายทาง

1.7 มองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the Future) คือ การที่นักศึกษายอมรับในความผิดพลาดของตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และเห็นว่าคะแนนจากการสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แต่ความเข้าใจเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่า ไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพราะถ้าไม่เข้าใจสิ่งใดจะไม่ปล่อยทิ้งไว้จะต้องค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้เข้าใจจนได้ จึงสามารถนำแนวคิดที่ดีไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้

1.8 สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to use basic study skills and problem-solving skills) คือ การที่นักศึกษามีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาแหล่งข้อมูลและเลือกใช้แหล่งทรัพยากรที่เป็นบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ชอบศึกษาด้วยตนเองตามลำพัง และชอบนำวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนและการแก้ปัญหา

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพ

2.1 ระดับชั้นปี หมายถึง ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ตั้งแต่เข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล จนถึงสิ้นภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2538

2.3 ทัศนคติต่อวิชาชีพ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของนักศึกษพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล

3. สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย หมายถึง ลักษณะและองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษพยาบาล ซึ่งวัดได้จากการรับรู้ของนักศึกษา

3.1 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยด้านหลักสูตร หมายถึง การบริหารหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาล โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม ความทันสมัย น่าสนใจ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล

3.2 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยด้านอาจารย์ หมายถึง คุณสมบัติของผู้ที่ทำหน้าที่สอนนักศึกษพยาบาลในด้านความรู้ ความสามารถ วิธีสอน ลักษณะบุคลิกภาพ การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

3.3 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยด้านเพื่อน หมายถึง ลักษณะของผู้ที่

เรียนอยู่กับนักศึกษาในชั้นเดียวกัน ในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือระหว่างกันทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ

3.4 สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์บรรยากาศ สถานที่และบริการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักศึกษายาบาลมีความพร้อมในการการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการ แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ โสตทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด ระบบบริการห้องสมุด ที่นั่งพักผ่อน ท่อน้ำ สนามกีฬา การตกแต่งสถานที่ สภาพความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวิทยาลัย เป็นต้น

4. นักศึกษายาบาล หมายถึง นักศึกษายาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ในวิทยาลัยพยาบาล

5. วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง สถาบันการศึกษายาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร และคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข สามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษายาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้จะได้จัดให้สอดคล้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีอยู่ โดยมุ่งให้เกิดสัมฤทธิ์ผลกับผู้เรียนให้มากที่สุด

2. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ได้กับนักศึกษายาบาลในประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย